

Aika: Perjantai 8.3.2024 klo 8.00-9.10

Paikka: Tampereen kaupunkiseutu, kh. Valimo, Kelloportinkatu 1 B

Osallistujat:

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj.
Auvinen Oskari	kaupunginjohtaja	Kangasala,
Joensuu Jaakko	kansliapäällikkö	Pirkkala
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi,
Latvala Mikko	kunnanjohtaja	Vesilahti, 2. vpj.
Linnamaa Reija	johtaja	Tampere, Teams-yhteys
Nurminen Mikko	johtaja	Tampere
Piiparinen Pauli	kaupunginjohtaja	Ylöjärvi
Rämö Heidi	kunnanjohtaja	Lempäälä
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia, 1. vpj.
Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihteri	sihteri, TKS

Kutsutut:

Kummola Kalervo	seutuhallituksen puheenjohtaja	Tampere
Lippo Antti	kehittämispäällikkö	TKS, 25 §
Välimäki Jussi	seututietopäällikkö	TKS, 25 §
Kuusela Kaisu	seutusuunnittelupäällikkö	TKS, 26 §
Touru Tapani	liikennejärjestelmäpäällikkö	TKS, 26 §

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

24 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	3
25 § VÄESTÖRAKENNE JA -SKENAARIOT 2040 -HANKKEEN VÄLITULOKSIA.....	4
26 § MAL5 (2024-2027) -SOPIMUSNEUVOTTELUT, TILANNEKATSAUS.....	6
27 § TAVOITTEET VALTION BUDJETTIIN 2025	8
28 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET	11
29 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT.....	12
30 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	12

24 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Kokouksen 16.2.2024 täytäntöönpano.

Asiat	Toimenpiteiden eteneminen	Vastuu
Edunvalvontateema: alueidenkäyttölain uudistaminen	Uudistusta seurataan ja uudistukseen vaikutetaan edunvalvonnalla	TKS, kunnat
Seudullinen tietoyhteistyöverkosto, toimintamallin hyväksyminen ja vuoden 2024 teemat	Verkosto aloittaa toimintansa saadun ohjauksen mukaisesti. Sh nimesi pj:n ja varapj:n.	TKS; verkoston jäsenet
MAL5 (2024-2027) -sopimusneuvottelut, tilannekatsaus	Asiaa käsitellään tässä kokouksessa	TKS
Hallintopäällikön (seutusihteerin) tehtävän täyttäminen	Asiaa käsitellään seutuhallituksessa 6.3.2024	PN
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän tilinpäätös vuodelta 2023	Asia käsitellään seutuhallituksessa 27.3.	TKS

Asuntopäällikkö Anna Kummila esittäytyy.

Liitteet:

Muistio 16.2.2024

25 § VÄESTÖRAKENNE JA -SKENAARIOT 2040 -HANKKEEN VÄLITULOKSIA

Kuntajohtajakokous 8.3.2024

Päätösehdotus:

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää

merkitä hankkeen välitulokset tiedoksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Käsittelyvaiheet:

Perustelut:

Kehittämispäällikkö Lippo ja seututietopäällikkö Välimäki

Kuntayhtymän yksi tehtävistä on tuottaa tulevaisuuden ennakointitietoa seutuyhteistyön toimintaympäristöstä. Tätä toteutetaan vuonna 2024 Väestöskenaariot ja asukkaat 2040 –hankkeessa. Hankkeessa ennakoidaan kaupunkiseudun tulevaisuuden mahdollisia väestörakenteita (ns. väestöskenaariot), niihin vaikuttavia muutostekijöitä ja väestöskenaarioista kumpuavia mahdollisia tulevaisuuden asukkaita ja asukassegmenttejä. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on parantaa ymmärrystä seudun väestönkehitykseen vaikuttavista tekijöistä sekä tuoda skenaario- ja ennakointimenetelmiä osaksi seudun ja kuntien väestöennusteiden laatimisprosesseja. Hankkeen loppuraportissa annetaan seudulliseen suunnitteluun liittyviä strategisia suosituksia väestötavoitteiden saavuttamiseksi.

Hanke on käynnistynyt 1.8.2023 ja valmistuu 30.9.2024. Hankkeen kumppanina ja osarahoittajana on ARA. Hanketta johtaa kuntayhtymän kehittämispäällikkö Antti Lippo. Lisäksi hankkeessa työskentelee seututietopäällikkö Jussi Välimäki ja projektisuunnittelija Sanni Häkkinen.

Tehdyt toimenpiteet

Hankkeen ensimmäisessä työvaiheessa on muodostettu yleiskuva seudun väestörakenteen nykytilasta Power BI –raporttiin. Kaupunkiseudun kuntien väestötavoitteiden nykytila on koottu kuntien haastattelukierroksella. Vaiheeseen osallistui 6/8 kuntaa. Tuloksina on tunnistettu tarvetta rikastaa ja jakaa hyviä käytänteitä väestösuunnitelyyn tukeksi kuntien kesken.

Hankkeessa on kerätty myös tietoa alue-, yhdyskunta- ja väestörakenteen skenaarioihin vaikuttavista tekijöistä PERUS-SKENE -hankkeen (ympäristöministeriö: alue- ja yhdyskuntarakenteen perusura, tilannekuva

ja skenaariot) aineistoista ja arvioitu niiden vaikutuksia kaupunkiseudulle asiantuntijatyöpajassa 25.1.2024. Hankkeessa on tehty lisäksi kirjallisuus- ja tutkimuskatsausta suomalaisten asumiseen ja asumisprefereensseihin ja nuorten tulevaisuuskuviin liittyen.

Hankkeessa tehtyjä havaintoja väestökehityksestä

Tilastokeskuksen 2040 ennusteen mukaan:

- 10-23 –vuotiaiden lasten ja nuorten määrä vähenisi kaupunkiseudulla noin 10%.
- 45-64 –vuotiaiden määrä kasvaisi noin 20% (+ 20 000 ihmistä)
- Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaisi noin 50% (+ 20 000 ihmistä)
- Seudun väestön keski-ikä nousisi 40,3 v. > 43 v.

MDI:n 2040 ennuste vieraskielisten määrästä nykyisellä maahanmuuton volyyminä (+ 28 000 eli yhteensä noin 55 000) saavutettaisiin jo noin vuonna 2030.

Rakennesuunnitelman 2040 +:n mukainen seudun väestötavoite 480000 edellyttäisi syntyvyyden palautumista vuosien 2010-2018 tasolle. Syntyvyys on kuitenkin Suomessa nyt ennätysalhaista, eikä syntyvyyden nousua puoltavia tekijöitä ei ole näköpiirissä länsimaissa.

Johtopäätökset väestörakenteen nykytilasta ja kuntien väestötavoitteista esitellään kuntajohtajakokoukselle ja seutuhallitukselle ja kootaan myöhemmin hankkeen loppuraporttiin.

Tulossa olevat toimenpiteet

Asukasvuorovaikutusvaihe on käynnistynyt:

- 6.2. pidettiin tulevaisuustyöpaja seudun nuorisovaltuustojen yhteistyöryhmän kanssa
- 22.2. järjestettiin ensimmäinen tulevaisuustyöpaja asukkaiden kanssa
- Lukiolaisten tulevaisuustyöpajat järjestetään huhtikuussa
- Tulevaisuuskeskusteluja asukaspienryhmissä järjestetään maaliskuu-toukokuun aikana
- Tulevaisuuskysely asukkaille järjestetään huhti-toukokuun aikana

Asiantuntijatyöpaja järjestetään seudun asiantuntijoille elokuussa.

Hankkeen loppuseminaari järjestetään seudun tulevaisuuspäivänä torstaina 26.9. 2024 kello 8-12 G Livelab, Tampere.

26 § MAL5 (2024-2027) -SOPIMUSNEUVOTTELUT, TILANNEKATSAUS

Päätösehdotus:	<p>Kuntajohtajakokous 8.3.2024 Seutujohtaja Nurminen:</p> <p>Kuntajohtajakokous päättää merkitä tilannekatsauksen tiedoksi.</p>
Päätös.	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Liitteet:	Neuvottelumuistio 8.2, Raitiotien laajentamisen asukas- ja työpaikkapotentiaalit
Käsittelyvaiheet:	SH 21.6., KJK 22.9., SH 27.9.2023, KJK 6.10., SH 29.11., KJK 1.12., KJK 12.1., SH 24.1., KJK 2.2., KJK 16.2.
Perustelut:	<p>Seutujohtaja Nurminen</p> <p>Tampereen kaupunkiseudun MAL5-sopimuksesta on neuvoteltu valtion kanssa 9.10. ja 27.11.2023 ja 11.1.2024 ja 8.2. Seuraavat neuvottelut pidetään 11.3 ja 29.4.2024.</p> <p>Seutuhallitus on määritellyt kaupunkiseudun lähtökohdat ja priorisoinut tarpeet MAL-sopimusneuvotteluihin. Lähtökohtana on Rakennesuunnitelma 2040 + sekä seudulliset selvitykset maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisestä. Priorisointia on tehty erityisesti liikenteen teemoissa ja hankkeissa.</p> <p>Valtio on linjannut MAL-sopimuksen taloudellista raamia talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa. Raamin suuruutta eikä sen jakoa mal-seutujen kesken ei ole kerrottu. Raamin niukkuuteen viitaten valtion osapuoli on kehottanut kaupunkiseutua priorisoimaan hankkeita, pitäytymään MAL-ydinasioissa sekä juustohöyläämään hankkeiden kustannuksia. Priorisoinnissa valtio on korostanut myös hankkeiden toteutusvalmiutta ja vaikuttavuutta. Lisäksi on huomioitava hallitusohjelman kirjaukset valtion tukeman kohtuuhintaisen asumisen resurssien vähentämisestä.</p> <p>Neuvottelujen etenemistä varten Tampereen kaupunkiseudun liikennejärjestelmätyöryhmä, kuntajohtajakokous ja seutuhallitus ovat keskustelleet seudun liikennehankkeiden priorisoinnista kaudelle 2024-2027 kolmen skenaarion kautta. Kuntajohtajakokouksen esitys 2.2.2024 on toimitettu valtion neuvotteluosapuolelle. Esitys korosti seudullisesti tasapainoisen liikennejärjestelmän kehittämistä, voimakasta tahtotila</p>

raidejärjestelmän kehittämiseen sekä tarvetta pitää joukkoliikenteen lipun hinnat houkuttelevina.

MAL-neuvotteluista 8.2.2024 käsiteltiin mm. raitiotieliikenteen vaiheistamisen mahdollisuuksia sekä lähijunaliikenteen kansallista reformia. Kaupunkiseudun tarpeisiin kohdennettua MAL-rahamäärää ei ole edelleenkään seudun neuvottelijoiden tiedossa. Neuvotteluissa saadun tiedon mukaan myös sopimukseen kirjattava ARAn rahoittama kunnallistekninen avustus on tällä kierroksella osa kokonaissummaa.

Neuvottelujen jälkeen on ympäristöministeriön pyynnöstä tarkennettu raitiotien laajentamisen asukas- ja työpaikkapotentiaaleja sekä tiedusteltu kunnilta (sposti 22.2) niiden mahdollisuuksia rahoittaa ensivaiheen lähijunaseisakkeiden ratasuunnittelua ja rakentamista sekä seuraavien vaiheiden seisaketoimia.

Kokouksen jälkeen ympäristöministeriö välitti tiedotteen, jonka mukaan valtio pyrkii lisäämään vastasyklisenä toimenaan määräaikaista tukea kohtuuhintaisen asuntotuotannolle korottamalla korkotukivaltuuksia ja pidentämällä asumisoikeusasuntojen korotukipäätösten käsittelyaikaa. Perusteluissa viitattiin mm. kaupunkiseutujen MAL-neuvotteluissa esittämään toiveeseen.

Neuvotteluista annetaan tilannekatsaus.

27 § TAVOITTEET VALTION BUDJETTIIN 2025

Päätösehdotus:	<p>Kuntajohtajakokous 8.3.2024 Seutujohtaja Nurminen:</p> <p>Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan ohjeistaa jatkovalmistelua,</p> <p>priorisoida kaupunkiseudun edunvalvonnan sisällöt valtion budjettiin 2025 ja</p> <p>merkitä tiedoksi Pirkanmaan EU-tavoitteet 2024 -2029.</p>
Päätös.	<p>Päätösehdotus hyväksyttiin.</p>
Liitteet:	<p>Tampereen kaupunkiseudun budjettitavoitteet Tampereen kaupungin edunvalvonnan painopisteet Pirkanmaan EU-tavoitteet 2024-2029</p>
Käsittelyvaiheet:	
Perustelut:	<p>Seutujohtaja Nurminen</p> <p>Kuntayhtymän tehtävänä on huolehtia jäsenkuntien yhteisestä edunvalvonnasta. Edunvalvonnan käytännön tehtäviä hoidetaan yhdessä Tampereen kaupungin ja Pirkanmaan edunvalvontaverkoston kanssa.</p> <p>Seutuhallitus hyväksyy vuosittain kaupunkiseudun tavoitteet valtion budjettiin sekä neljän vuoden välein tavoitteet hallitusohjelmaan. Näiden toteutumista seurataan edunvalvonnan tilannekatsauksin.</p> <p><u>Taustalla hallitusohjelmatavoitteet 2023</u></p> <p>Seutuhallitus hyväksyi 30.22.2022 kaupunkiseudun tavoitteet hallitusohjelmaan 2023. Tavoitteet pohjautuivat edunvalvontaverkoston yhdessä valmistelemaan Pirkanmaan kädenjälki 2030-tavoitteistoon. Sen pohjalta muodostettiin kaupunkiseudun strategiaa ”Vehreä metropolimme” ja sen kärkiteemoja tukevat tavoitteet:</p> <p>Saavutettavuus ja sujuva liikenne</p> <ul style="list-style-type: none">– Pääradan peruskorjaus ja henkilöratapihan uudistaminen– Suomiradan edistäminen– Valtateiden 9, 3 ja 12 parantaminen

- Lentoaseman ja lentoliikenneyhteyksien vahvistaminen

Suuret kaupunkiseudut ja kestävä kaupunkipolitiikka

- MAL-suunnittelun ja -sopimuksen aseman vahvistaminen
- Suurten kaupunkiseutujen erityiskysymyksiin panostaminen, kuten asuntopolitiikka, turvallisuus, segregatio, raideliikenne
- Digitalisten toimintatapojen edistäminen
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja varautuminen
- Kokeilupolitiikan tukeminen eli joustavat toimintamallit ja ketterät kokeilut
- Kasvukaupunkien rahoitusaseman vahvistaminen

Työvoiman saatavuus ja kansainvälistyminen

- 2. asteen koulutuspaikkojen lisääminen ja rahoitusjärjestelmän kehittäminen
- Kansainvälisen työvoiman saatavuus ja juurruttaminen
- Palveluiden monikielisyyden lisääminen
- Kansainväliset yhteydet

Uudistuva teollisuus, digitalisaatio ja kiertotalous

- Ekosysteemisopimusten vahvistaminen
- Green deal -sitoumuksen toimeenpano
- Teollisten investointien houkuttelu
- Digitalisaation hyödyntäminen

Hallitusohjelma-analyysi ja huomioidut kaupunkiseudun tavoitteiden sisällyttämisestä ohjelmaan käsiteltiin seutuhallituksessa 27.9.2023. Seudulle saavutettiin kolme tärkeää asiaa: 1) henkilötapaha, 2) päärata ja 3) MAL-menettelyn vahvistaminen (rahoitus kuitenkin supistui). Seudulle jäi saavuttamatta kolme tärkeää asiaa: 1) Suomirata, 2) VT9, 3) koulutus- ja työperäinen maahanmuutto.

Pirkanmaan EU-tavoitteet 2024-2029

Hallitusohjelmatavoitteiden lisäksi edunvalvontaverkosto on valmistellut yhteiset tavoitteet EU:n uudelle parlamenttikaudelle. Seutuhallitus kävi lähete keskustelun tavoitteista 29.11.2023.

EU-tavoitteet on ryhmitelty neljään teemaan:

- 1) Vihreä siirtymä kasvun ja teknologian ajurina
- 2) Uudistuva teollisuus kilpailukyyn pohjana
- 3) Saavutettavuus ja liikenneinfrastruktuuri huoltovarmuuden ja kilpailukyyn pohjana
- 4) Resilienssi ja kokonaisturvallisuus vakauden ja hyvinvoinnin luojina

Kaupunkiseudun budjettitavoitteet 2025

Budjettitavoitteet on pohjattu hallitusohjelmatavoitteiden neljään teemaan. Teemat ovat toimineet jo useilla kierroksilla toimijoille yhteisinä edunvalvonnan painopisteinä. Teemoihin liittyen on pyritty tunnistamaan erityisesti kaupunkiseudun yhteistyön kannalta tärkeimmät edunvalvontakohteet.

Edunvalvonnan käytännöt ovat kansanedustajien ja ministeriön virkahenkilöstön tapaamiset, lausunnot ja aktiivinen osallistuminen uudistuksiin sekä Pirkanmaan vaikuttajafoorumi, jonka pidetään 26.8.2024.

Tampereen kaupunkiseudun yhteiset budjettitavoitteet keskustelun pohjaksi ovat:

Saavutettavuus ja sujuva liikenne

Vaikuttaminen Liikenne 12-suunnitelmaan:

- Pääradan peruskorjauksen jatkaminen
- Valtateiden 9, 3 ja 12 parantaminen
- Lentoaseman ja lentoliikenneyhteyksien vahvistaminen

Vaikuttaminen raideliikennereformin etenemiseen:

- Lähijunaliikenteen kehittäminen

Suuret kaupunkiseudut ja kestävä kaupunkipolitiikka

Vaikuttaminen alueidenkäyttölakiin ja ARAn rahoitukseen:

- Kohtuuhintaisen asuntotuotannon tuen lisääminen
- MAL-sopimusten aseman vahvistaminen
- Joukkoliikenteen investoinnit ja tuki
- Kaavatasojen sisältö

Työvoiman saatavuus ja kansainvälistyminen

Vaikuttaminen kv-työvoiman saatavuuteen ja kotouttamiseen

Vaikuttaminen englanninkielisen lukiotutkinnon kehittämiseen

Uudistuva teollisuus, digitalisaatio ja kiertotalous

Vaikuttaminen teollisuuspuistojen edistämiseen

Seudun oman edunvalvonnan tukena voidaan hyödyntää Tampereen kaupungin valmistelemaa kattavaa edunvalvonta-aineistoa sekä osin myös Pirkanmaan liiton omiin tarpeisiinsa tarkentamaa edunvalvonta-aineistoa.

28 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET

Vuoden 2024 kokoukset perjantaisin klo 8.15-10.15

8.3.,

Väestö rakenne ja skenaariot
MAL-sopimusneuvottelujen tilanne
Valtion budjettitavoitteet

15.3.,

Business Tampereen asiat

28.3 (kiirastorstai)

Liikenne12 päivitys
SUMP-asetus
Green deal
RASUn 2040+ toimeenpano
Seutudigin (Rasu-seuranta) loppuraportti

12.4., 26.4.,

Raidereformi/ajankohtaiset
TA 2025 lähetekeskustelu
Sini-viherstrategian valmistelu/käynnistys
Seutuyhteistyön kehittäminen seudullisesti merkittävillä yritysalueilla

10.5, 24.5.,

Asumisen ja asuntopolitiikan katsaus (24.5.)
MAL-seuranta
Maahanmuuton tilannekuva
Tutustuminen Ojala-Lamminrahkaan ja yhteistyömalliin

6.-7.6. (varaus matkakokoukselle/Pori)

Tulevaisuuskeskustelu
Lukiokoulutuksen tilannekuva

28.6.,

Seutuliikehjelma 1 v-katsaus

Heinäkuussa ei kokouksia

9.8., 23.8., 6.9., 20.9., 4.10., 11.10., 1.11., 15.11., 29.11., 13.12.
Sivistyspalveluiden tiekarttapäivitykset

29 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

Seutujohtaja:

Kuntajohtajat:

Keskusteltiin varhaiskasvatuksesta ja hinnoittelusta mm. palvelusetelin osalta. Varhaiskasvatuksen tilannekuva- ja selvitystyö otetaan kevään ohjelmaan.

30 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.10.